

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An Marchesinus opifex teneatur ad restitutionem & non restituendo à
se ablata, & occulata incurrerit excommunicationem latam in non
restitutentes?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

QUÆR. III. An res per occultam compensationem accepta traseat statim in dominium accipientis, seu compensantis?

341 **A**D I. Q. suppono hic ex-
munissima passim DD. sen-
tentia licitam esse occultam
compensationem, quam quis sibi
facit, servatis debitis, ac requisitis
conditionibus; quia cuilibet ju-
re naturæ permittente, licet acci-
pere rem formaliter, vel æquivalen-
ter suam, quando nulli per hanc
acceptationem fit injuria. Imò jux-
ta S. Th. hîc a. 5. ad 3. etsi aliqua in-
juria intercederet quoad modum,
vel creditor posset rem suam aliâ
adhuc viâ recuperare, ad restitu-
tionem tamen non teneretur,
quamvis per hujusmodi acceptio-
nem ita factam peccaret.

Conditiones autem ad licitam
occultam compensationem requi-
sitæ sunt sequentes. Prima, ut
debitum sit liquidum, seu evidens,
vel saltem moraliter certum. 2. Ut
debitum non possit aliâ viâ, vel non
nisi cum magna difficultate aliâs re-
cuperari. 3. Ut id, quod vis
compensare, actû tibi debeatur.
4. Ut quantum fieri potest, fiat
compensatio in rebus ejusdem spe-
ciei cum illa, quæ debetur. 5. Ut
res, in qua fit compensatio, sit
debitoris propria, & non tantum
oppignorata, vel deposita &c. 6.
Ut compensans caveat, ne debitor
patiatur damnum aliquod tempo-
rale, vel spirituale, ut si solveret
R. P. Leonardelli Soc. Jes.

debitum jam à te compensatum,
vel si credens debitum nondum esse
solutum maneret in mala fide.
Prius tenemur impedire ex justitia,
posterius ex charitate.

Præterea cavere debet, ne per
accidens sequatur damnum tertio,
ut si aliâs alteri imputaretur res
accepta, quasi furtiva esset, vel
periculum foret scandali, aut pro-
priae infamiae &c. His suppo-
sitis.

R. Ad Q. I. Marchesinum (si 342
quidem tantum solummodo accepit,
ac retinuit, quantum juxta æquam
æstimationem adæquat debitum)
nec teneri occultata, ac retenta
restituere, nec ullam, si non resti-
tuat, excommunicationem incur-
rere. Ratio est, quia qui id acce-
pit, non teneretur id reddere quasi
debitum parti, eò quòd justè id
acceperit, ac retineat; neque in
pœnam propter delictum, quia ita
accipiendo nullum commisit deli-
ctum, neque Episcopus præcipere
põtest eam restitutionem, nisi ex
hypothesi, quòd qui id acceperit,
sit in peccato id retinendo, & non
restituendo illi, cui restitui præci-
pit, ut docent Molina D. 692. Lu-
go D. 16. sect. 6. Medina de restit.
q. 11. Navarr. in Man. c. 17. num.
114. Vasq. de restit. c. 5. S. 1. dub.
Bbb 9.

9. Less. c. 12. dub. 10. num. 61. aliique; quia Excommunicatio major supponit peccatum mortale: hinc autem nullum intervenit peccatum mortale, neque in acceptione, neque in retentione, hoc ipso quod compensatio, servatis debitis conditionibus, licita sit; & idcirco neque incurritur excommunicatio, utpote quæ peccatum supponit mortale. Id, quod asserunt cirt. DD. etiam pro casu, quo Excommunicatio ferretur in eos, qui aliquid acceperint etiam in satisfactionem; quia etiam tunc accipiens non teneretur ex ipsa rei natura rem ita acceptam restituere, eò quòd non peccaverit contra justitiam, rem ita accipiendo, quin potius per eam acceptionem redacta sit ad æqualitatem inæqualitas, quæ antea erat inter ipsum, & debitorem; Excommunicatio autem peccatum grave supponat, ut dictum est. Unde ajunt, sensum illorum verborum esse, quòd etiam ii comprehendantur, qui sub falso prætextu compensationis ea bona retinent, vel non servatis debitis conditionibus, ut si debitum erat dubium, vel accepisti rem, quæ non erat debitoris: imò etiam tunc, quando conditio, quæ deficit, talis non esset, ut, seclusa etiam Excommunicatione adhuc esset obligatio restituendi, eò quòd etiam tunc retentio non sit injusta, cum non sit obligatio restituendi, nec dici possit, quòd illa retentio sit illicita ex eo, quòd

fit contra obedientiam, & præceptum Episcopi, cum Episcopus regulariter non possit præcipere, ut restituas, quod tuum est, ut notat Lugo cum aliis l. c. qui ex Vasq. & Less. etiam notat, neque posse Judicem in poenam peccati præteriti præcipere restitutionem, eò quòd poena pecuniaria non possit à Judice imponi, nisi juridicè procedat, & audita parte.

Ad 2. Q. R. Cum Molina, Medina, Navar. Lug. supra relatis, si Judex interroget eum, qui compensationem fecit, posse eum negare, se aliquid accepisse, vel retinere, subintelligendo, quòd restituere teneatur, etiam si sub juramento interrogetur; quia sensus est, se non accepisse aliquid, aut retinere injustè, quòd restituere teneatur, quòd verum est, & quæ sola debet esse mens interrogantis Judicis, si legitimè, & juridicè interroget.

Quòd si ipse Creditor fateatur compensationem à se factam, vel hæc aliunde innotescat Judici, & propter eam occultè factam condemnatur ad solvendam poenam, eum non obligari in foro conscientie ad eam solvendam; quia sententia Judicis, ut notant cirt. DD. fundatur tunc in præsumptione compensationis indebitæ, & injustè factæ: ergò in foro conscientie, cum constat, compensationem licitè, ac justè factam esse,